

เทศน์เช้า วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๒

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เรามาทำบุญกุศล เราตั้งใจของเรา ตั้งใจอันนั้นนะ เจตนาที่สำคัญมาก เจตนาที่บริสุทธิ์ ปฏิภาหฺก ผู้ให้ให้ด้วยความบริสุทธิ์ ขณะที่ได้มา ของที่ได้มา ขณะที่จะให้ ให้แล้วมีความบริสุทธิ์ มีความสุขใจ.. ผู้รับ ขณะที่ก่อนรับ รับแล้ว ขณะที่ก่อนรับ ถ้าผู้รับไม่บริสุทธิ์ ขณะที่ก่อนรับมันเลือกเฟ้น อะไรดี อะไรไม่ดีมันจะเลือกของมัน ขณะที่รับก็ยังไม่บริสุทธิ์ รับเสร็จแล้วนะ ก็ยังไม่บริสุทธิ์ แต่ถ้าบริสุทธิ์ ปฏิภาหฺก ผู้ให้บริสุทธิ์ ๓ ส่วน ส่วนหนึ่งคือแสวงหามา ขณะที่จะได้ ขณะที่ให้แล้ว.. ขณะที่เราให้ แล้วเราให้แล้วเราไปวิตกกังวล มันค้างพริ้ว แต่ถ้ามันบริสุทธิ์ ปฏิภาหฺก ผู้ให้ให้ด้วยความบริสุทธิ์ ผู้รับรับด้วยความบริสุทธิ์ สิ่งนี้เป็นสิ่งที่เป็นบุญกุศล มันระดับของทาน

เมื่อวานเขามา เขาจะมาถวายผลไม้ ถ้าเป็นชาวไร่ชาวนา เขามีสิ่งใดเล็กน้อย เขาอยากถวาย ถ้าเขาถวายนะ เราต้องอธิบายให้เขาฟังใจว่าควรไม่ควร คุณ อย่างอัมพวาเขามา เขามาทิ้งไว้ นี่ พวกผลไม้ เพราะอะไร เพราะอาชีพของเขา ถ้าอาชีพของเขา ส่วนที่เขาหามา เราจะให้วางไว้บนโต๊ะนี้ แล้วเราก็จะให้คนของเราเอาเข้าไปในครัว เราไม่เปิดอนุญาตให้ทั้งหมด เพราะถ้าเปิดอนุญาตให้ทั้งหมด อย่างพวกเรา เราไม่ใช้ชาวนา เราไม่ใช้ชาวนาใช้ไหม ด้วยเจตนาของเรา ด้วยประเพณีใช้ไหม เรามาเราก็อยากจะเอาของเข้าครัว เราก็ต้องไปซื้อ เราเสียเวลาไหม หนึ่ง.. เราต้องไปซื้อ ต้องแสวงหา ได้มาแล้ว นี่สิ่งที่เขาได้มาเขาต้องไปแสวงหานะ

ถ้าพูดถึงทาน ศีล ภาวนา.. ระดับของทาน เรามีสิ่งใดเราก็ถวายสิ่งนั้น เรามีสิ่งใด เรามีกำลังขนาดไหน เราก็ทำบุญเราแค่นั้น.. ระดับของศีล จิตมันพัฒนาขึ้นตรงนี้ไง ระดับของศีลคือความปกติของใจ เราไม่มีสิ่งใดในมือของเราเลย เราก็สามารถทำบุญกุศลได้ เห็นเขาทำบุญกุศลกันนะ อนุโมทนาไปกับเขา ถ้าเราอนุโมทนาไปกับเขา ร่วมเห็นดีไปกับเขา เห็นไหม มันเป็นที่

ค่าน้ำใจใจ น้ำใจของเราเนะ เราไม่ต้องแสวงหาเลย เราไม่ต้องทำอะไรเลย แต่เพราะอะไร เพราะทำบุญกุศล มันมาจากไหน วัตถุนั้นมันเป็นบุญกุศลใหม่ ผักหญ้ามันเป็นบุญกุศลใหม่ ผักหญ้ามันเป็นธรรมชาติของมันใช่ไหม แต่คนที่มีความเห็น คนที่ปลูกผักปลูกหญ้า แล้วเรามีสมบัติเท่านี้ เราอยากทำบุญเท่านี้ นี่เจตนาของเขา อำนาจวาสนาของเขา สิ่งนั้นเป็นบุญกุศลโดยแท้ แต่ตัวผักตัวหญ้ามันเป็นบุญกุศลใหม่ นี่เหมือนกัน มันเป็นที่เจตนาใช่ไหม คนที่เจตนา คนที่ทำ คนที่อยากถวายนั้น นี่เหมือนกัน พอจิตมันยกขึ้น ยกอนุโมทนาทาน อนุโมทนาไปกับเขามันเป็นเรื่องของอะไร มันเป็นเรื่องของหัวใจใช่ไหม เป็นเรื่องของความคิดใช่ไหม ไม่ใช่เรื่องของวัตถุเลย

เวลาปกติของใจ ระดับของศีลมันไม่ทำให้เรา.. เวลาประพฤติปฏิบัติเนะ เขาจะไม่คลุกคลี เขาจะไม่คลุกคลีกัน เขาจะไม่อยู่ในที่นั้น เขาจะออกวิเวก ทีนี้พอเราไปเรื่องของทาน ครอบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติแล้ว ท่านบอกเลย “พระที่เห็นแก่ปากแก่ท้องจะรูดังค์ไม่ได้” นี่เราไปติดกับเรื่องปากเรื่องท้อง แล้วเรื่องของหัวใจละ เรื่องของการพัฒนาของจิตละ ฉะนั้น ถ้าสิ่งทีเรามีความจำเป็น เรื่องระดับของท่านก็ได้ ระดับของศีล ศีลคือความปกติของใจ ถ้าระดับของศีลระดับของภาวนา.. เรานั่งสมาธิภาวนา พุทโธๆ มันมีบุญกุศลมากนะ เพราะอะไร เพราะเราทำบุญกุศล เราทำสิ่งต่างๆ ขึ้นมา

ระดับของท่านใช่ไหม ระดับของการเสียสละ ระดับของคุณงามความดี ระดับของท่านระดับของศีล ระดับของภาวนา แล้วถ้าภาวนาไป ปัญญา มันจะเกิดตรงนี้ ถ้าปัญญา มันเกิด เวลาภาวนา ปัญญา มันเกิดมันเกิดตรงไหน ปัญญา มันเกิดตรงที่เราควบคุมตัวเราเองได้ เรา รู้ถูก รู้ผิด รู้ดี รู้ไม่ดี รู้ดี รู้ชั่ว รู้สิ่งต่างๆ คนมันพัฒนาใหม่ คนมันพัฒนา นี่ศาสนา มันมีหลาย มีกลาง มีละเอียด มีกระพี้ มีแก่น มีเปลือก สิ่งต่างๆ มันมี.. วิวิภูฏ นี่ความเชื่อมั่นของเขา

เมื่อวานเขามานะ เขาละล้าละลัง เราเห็นแล้วละ เพียงแต่ว่าเพราะอะไรรู้ใหม่ คนของเราคนนะ ถ้าเกิดมันติดใจ มันติด มันว่าสิ่งนั้นถูกต้อง สิ่งนั้นดีงาม สิ่งที่ดีงามมันตายตัว สิ่งทีศาสนาพุทธเราตอนนี้มันติดที่วิทยาศาสตร์ๆ วิทยาศาสตร์ต้องพิสูจน์ได้ ต้องตายตัว แต่ธรรมะมันเหนือวิทยาศาสตร์หลายร้อยหลายพันเท่า มันเหนือวิทยาศาสตร์เพราะอะไร เพราะกรรม กฎแห่งกรรม มันตายตัว ถ้ากฎแห่งกรรมนะ พระพุทธเจ้าเกิดไม่ได้ พระอรหันต์เกิดไม่ได้ เพราะเราเกิดมาจากกรรม เราเกิดมาจากการกระทำ เราต้องมีสิ่งนั้นตลอดไปใช่ไหม แต่ทำไมเราถึงได้ละ นี่กรรมมันให้ผลนะ วิทยาศาสตร์มันตายตัว แต่ความตายตัวมันเป็นวิทยาศาสตร์ต้องพิสูจน์ได้

แต่ดูเจตนาดี แรงอาฆาต เวลาทำผิดอันเดียวกัน อย่างเราเป็นคนวางแผน เราจะเป็นคนทำร้ายคนหนึ่ง แล้วเราไปปลุกกระดม ไอ้คนที่ปลุกกระดมให้คนนั้นบอกเข้าใจผิด คุณติ .....นะ ไอ้พวกนี้มันพวกญวน ไม่ใช่คนไทย ชำมันๆ นะ ไอ้พวกเนไม่รู้เรื่องนะ มันก็คิดว่าญวน มันก็ยิงเอาๆ เห็นไหม คนหนึ่งทำด้วยอาฆาตมาดร้าย คนหนึ่งวางแผน อีกคนไม่รู้เรื่องเลย ทำไปโดยที่ความเข้าใจผิด...กรรมมันเท่ากันไหม? ไม่เท่ากันหรอก เพราะอะไร เพราะแรงอาฆาต แรงผูกโกรธของใจอันนั้น

สิ่งที่เป็นกรรมมันไม่เท่ากัน การทำไม่เท่ากัน ลูกหลานเราถึงความคิดหลากหลาย ไม่เท่ากัน ไม่เสมอกันเพราะอะไร เพราะจิต การกุศล อกุศลของเขาที่ทำมา มันไม่เหมือนกัน สิ่งที่ไม่เหมือนกัน นี่กรรมมันเป็นอย่างนี้ ถ้ามันหลากหลายไป กรรมมันเหนือวิทยาศาสตร์มากมาย มหาศาล พอทำอย่างนั้นไป เฮ้อ.. พระทำไมไม่ตอบให้มันเด็ดขาดไปเลยละ.. มันเด็ดขาดของผู้ที่กระทำนะ อย่างเรา เรานักภาวนา เราต้องเด็ดขาดกับตัวของเราเอง เด็ดขาดเพราะอะไร เพราะกรรมมันอยู่ปากตาย เวลาทุกคนปฏิบัตินะ คนที่อ่อนแอ ทำอะไรอ่อนแอ กิเลสมันก็อ้างไปทำนองนั้น คนที่เข้มแข็งมาก กิเลสมันก็อ้างไปนั่นนะ อ้างว่าจะเจ็บจะปวดจะไข้ จะไม่มีเวลา เราจะต้องมีชีวิตยืนยาว.. มันอ้างไปหมดเลยนะ หนานัก อ้างว่าหนาก็ไม่ทำงาน ร้อนนักก็อ้างก็ร้อนไม่ทำงาน เจ็บไข้ได้ป่วยก็อ้าง หิวกระหายก็อ้าง ทุกข์จนเจ็บใจก็อ้าง

สิ่งที่เป็นอยู่นี้เป็นเพราะเวรเพราะกรรม เราสร้างของเรามานะ คนนะ ความคิดหลากหลาย คนหนึ่งเห็นว่าสิ่งนี้เป็นสิ่งที่เป็นอุปสรรคมหาศาลเลย แต่คนที่เข้มแข็งนะ เขาบอกทำไมของแค่นี้ ทำไมคนพวกนี้ทำกันไม่ได้ ของมันเล็กน้อย มันอ้างเพราะอะไร เพราะกิเลสเรา มันอ้าง พอกิเลสเรามันอ้าง เราเวลาเด็ดขาด เด็ดขาดที่กิเลสของเรา เด็ดขาดที่เรา เราจะต้องมีความเข้มแข็งกับเรา มันอยาก มันต้องการสิ่งใด ต้องฝืน คำว่า “ฝืน” ฝืนใคร คือฝืนกิเลส แต่ความเป็นทางโลก ฝืนก็ฝืนเรา ถ้าฝืนเรา เราฝืนเรา เราทำไม่ได้แล้ว เพราะเราต้องการความสุข เราต้องการความสะอาดสบาย พอฝืนมันก็เท่ากับฝืนเรา แต่ความสุขความสบายนั้นเป็นเรื่องของกิเลสทั้งหมด

คนมักง่ายจะได้ยาก คนที่มูมานะบากบั่นจะได้ดี คนที่มีความเพียรชอบวิริยอุตสาหะ คนทำความดีจะได้ดี ทีนี้ถ้าจิตใจที่ปฏิญาณของคนที่เขาเชื่อว่าสิ่งนั้นถูกต้อง เราถึงนั่งดูใจ เรามองเขาว่าเขาจะมีคุณประโยชน์อย่างไร ถ้าคุณประโยชน์ของเขานะ เรื่องอย่างนี้มันคุยได้ไง มันคุยได้ มันปรึกษา

ได้ มันทำได้ สิ่งใดถ้าเขาไม่มีเจตนา เขาไม่มีทิฐิมานะ สิ่งนั้นเราก็ควรให้อภัยกัน เราก็ควร
ตอบสนองเขา แต่ถ้าเขามาด้วยความทิฐิมานะ ว่าของฉันถูกๆ นี่ทิฐิมานะไง ทิฐิไม่เสมอกัน
ความเห็นไม่เสมอกัน จะมีความขัดแย้งกัน ถ้าทิฐิของใครเข้ม ทิฐิของใครแข็ง แต่ทิฐิของเรา
ทิฐิ มิจนาทิฐิ-สัมมาทิฐิ ถ้าทิฐิของเรามันผิดพลาด เราก็ต้องแก้ไข นี่การพัฒนาของจิต

นี่วัด เราไปวัดไปวากัน ถ้าเราไปทำบุญกุศล วัดไหนก็ว่าต้องเป็นความดีๆ เราก็คิดตรง
นั้นใช่ไหม แต่ความดีของใคร ความดีระดับของท่าน ความดีระดับของศีล ไปวัดนี้ไม่เห็นมีอะไร
เลย เที่ยบนะ สงบสงัด ไม่เห็นมีอะไรเลย นั่นนะ วัดของพระพุทธเจ้าจะเริ่มมีขึ้นแล้วนะ จะหลีก
เร้น เหมือนกับคนไม่มีปฏิสันถาร...มี ปฏิสันถารด้วยธรรมวินัยแหละ ปฏิสันถารของคนนะ มัน
พัฒนาของเขา เราจะดูคนที่เข้ามาในระดับของหยาบขนาดไหน คนนี้ละเอียดขนาดไหน คนนี้
เขามีความมุ่งมั่นอย่างไร ทิฐิมานะมันหลายหลาก ฉะนั้นความเห็นมันหลายหลาก

ธรรมะ คุณติ กรรมฐาน ๔๐ ห้องนะเพื่อใคร กรรมฐาน ๔๐ ห้องนะ เพื่อจรตนิสัยของคน
มันไม่เหมือนกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดาของเรา นะ อาหารมีให้เราเลือก
๔๐ อย่างเลย อะไรก็ได้ที่จะทำให้อจิตสงบได้ แต่พอพวกเราปฏิบัติขึ้นไปนะ ผิดหมดๆ เหลือไว้
อันเดียว เวลาเราบอกผิดๆ มันผิดที่ไหน

เราพูดประจำ พุทธพจน์ ไม่เคยเถียงพุทธพจน์ เราไม่เคยเถียงองค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าเลย แต่เราเถียงคนที่จำพุทธพจน์มา คนที่เอาพุทธพจน์มาสอน สอนโดยหลักตายตัว
สอนโดยหลักวิทยาศาสตร์ว่าต้องเป็นอย่างนี้ๆ...เราคัดค้านตรงนี้ เราคัดค้านที่ว่ามันไม่เป็นอย่าง
ที่เอ็งคิด เพราะอะไร คุณติ ของที่หยาบ เวลาเขาต้องการทรายที่เขาจะฉาบ เขาต้องการทราย
ละเอียด เขาต้องร่อนทราย ทรายหยาบ ทรายละเอียดมันยังมี หัวใจเราหยาบ แล้วหัวใจเราจะ
พัฒนาขึ้นไปละเอียดนะ แล้วบอกต้องเป็นอย่างนี้ คือต้องหยาบอย่างนี้ตลอดไป ถ้าละเอียดก็ต้อง
ละเอียดอย่างนี้ตลอดไป แล้วเวลาเขาใช้งาน เวลางานปูนเขาต้องใช้ทรายปกติของเขา งานฉาบ
เขาต้องใช้ทรายละเอียดของเขา งานที่ละเอียดเข้าไป นี่จิตใจเรามันจะพัฒนาอย่างนี้ แล้วต้องเป็น
อย่างนี้ มันจะพัฒนาไปได้อย่างไร มันพัฒนา มันจะพัฒนาของมันไป

ต้องเป็นอย่างนี้คือเราต้องเกาะอย่างนี้ เกาะศีลของเรา เกาะข้อวัตรปฏิบัติของเรา ต้องเป็น
อย่างนี้ คือจิตไม่ให้มันเหลวไหล แต่เวลาจิตมันพัฒนาไปนะ โอ้โฮ.. ขณิกสมาธิเป็นอย่างนี้!

อุปจารสมาธิเป็นอย่างนี้! อธิปนาสมาธิเป็นอย่างนี้! นี่มรรค ปัญญาของขั้นปุถุชน ปัญญาของขั้น
กัลยาณปุถุชน ปุถุชน-กัลยาณปุถุชนก็มีความเห็นต่างกันแล้ว เถียงกันปากเปียกปากแฉะเลยนะ

เวลาปุถุชนก็ต้องเป็นอย่างนี้ วิทยาศาสตร์

กัลยาณปุถุชนบอกว่า รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร

ปุถุชนบอกต้องเป็นวิทยาศาสตร์

กัลยาณปุถุชนบอกไอ้มันนะมันหลอกใจ ไอ้วิทยาศาสตร์มันหลอก เพราะเรายึดมัน ยึด
มันถือมัน มันทำให้เราฟุ้งซ่าน ทำให้เรายึดตายตัว แต่ถ้าเราเห็นว่ามันเป็นบ่วงของมาร ล่อ บ่วง
คือการล่อ พวงดอกไม้แห่งมาร นี่มันล่อมันลวงออกมา แล้วถ้าเราไม่ตามไป..

แม้แต่ปัญญาของปุถุชน กัลยาณปุถุชน โสคาปัตติมรรค โสคาปัตติผล สกิทาคามีมรรค
สกิทาคามีผล.. หลากหลาย หยาบ ละเอียด ลึกซึ้งเข้าไป เป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป นี่ไง จิตมัน
พัฒนาขนาดนี้ เวลาการกระทำของเรา คนที่มาวัดมาว่า เขาควรพัฒนา ถ้าเขาไม่พัฒนาของเขา
เขามีทิวภูมิฐานะของเขา แล้วเราบอกว่าไอ้อย่างนั้นผิดๆ เพราะเขาคิด เขาทิวภูมิ เขาวิทยาศาสตร์ไง
เขายึดมันของเขา มันต้องคุณ คนเรานี้ไม่ใช่แก้กันไปได้หมดทุกๆ คนหรอก แต่ถ้าคนเราขึ้นมา
ถ้าเขาเปิดรับ เขามีปัญญาของเขา เขามีการแสวงหา เขามีการแลกเปลี่ยนกัน นี่มันจะพัฒนา ถ้า
มันไม่แลกเปลี่ยนกัน มันยึดของมัน โดยหลักตายตัว มันจะพัฒนากันอย่างไรละ

หลักศาสนา ครูบาอาจารย์ที่ท่านจะสอน ท่านสอนอย่างไร ใจ สอนต้องดูเจตนา คุณความ
มุ่งมันของเขา เขาพอใจไหม เขาเปิดใจไหม ถ้าเขาเปิดใจนะ เราก็คุยกัน พยายามป้อน เวลาเราอยู่
กับครูบาอาจารย์ ถ้าพระองค์ไหนมีความมุ่งมัน มีความต้องการมากนะ ท่านจะสอน ท่านจะคอย
ดูแล ถ้าพระองค์ไหน จริตนิสัยของเขาได้ขนาดนั้น เขาอยู่ได้ขนาดนั้น ก็เพื่ออำนาจวาสนา เพื่อ
บุญบารมีของเขา เขาทำเพื่อสร้างบุญกุศล เพื่ออำนาจวาสนาบารมี แต่ถ้าเรามีหลักมีเกณฑ์ของเรา
เราจะทำของเราถึงความสะอาดบริสุทธิ์ของใจได้เลย แล้วความสะอาดบริสุทธิ์ของใจมันทำ
อย่างไร เพราะคนเป็นกับคนเป็นพวกรู้เรื่องหมด นี่ความพัฒนาของใจ วุฒิภาวะๆ เราพูดเรื่องนี้
บ่อยมากเลย เพราะเราเห็นมันหลากหลาย ใจ มันหลากหลาย มันมีการพัฒนาของมัน

คูลี ธรรมของพระพุทธเจ้า มีบุรุษอยู่ ๒ คนไปด้วยกัน คนหนึ่งโง่ อีกคนฉลาด ไปด้วยกัน ก็ไปเก็บปุ๋ย ปุ๋ยคือมูลวัว คืออุจจาระ ปุ๋ยคือมูลสัตว์ นี่แบกมา คนหนึ่ง พอเขามาเจอเงิน เขาทิ้งมูลสัตว์ เขาเอาเงิน พอไปข้างหน้าเขาไปเจอทอง เขาทิ้งเงิน ไปเอาทอง นี่เขากลับบ้าน เขาได้ทองคำไป แต่ไอ้คนเอาที่มูลสัตว์มา มูลสัตว์นี้เป็นประโยชน์ไปใส่ปุ๋ยได้ มูลสัตว์ เวลาเดินกลับไปด้วยกัน ฝนตก พอฝนตกเท่านั้น น้ำมันชำระมูลสัตว์ไหลเลอะตัวไปหมดเลย กลับไปที่บ้าน มีแต่มูลสัตว์ไปให้ภรรยา ภรรยาเอ็ดเอาด้วย นี่ทฎฐิมานะที่คนปล่อยกับไม่ปล่อยใจ ถ้าคนปล่อย มันเปลี่ยนจากมูลสัตว์ เป็นเหล็ก เป็นเงิน เป็นทอง มันเปลี่ยนของมันไป ไอ้ทฎฐิมานะไม่เปลี่ยนเลย มันได้แต่มูลสัตว์ มูลสัตว์เลอะตัวมันไปตลอดเลย

ทฎฐิมานะของคน ครูบาอาจารย์นี่ต้องดู ต้องเป็น แล้วค่อยเข้าใจ เพราะเราเป็นมาก่อนใช้ใหม่ ดวงใจทุกดวงเหมือนกันหมดละ ทุกคนจะมีทฎฐิมานะ แต่ทฎฐิมานะเป็นสัมมาทฎฐิหรือมิฉชาติทฎฐิ ถ้ามิฉชาติทฎฐิก็เปลี่ยนแปลงแก้ไข.. เปลี่ยนแปลงแก้ไข.. เราจะพัฒนาของเราละ

วัดเหมือนกัน วัดมันก็มีหลากหลาย เขาไปวัดนั้น ทำอย่างนั้นดี ๆ แล้วพอไปวัดปฏิบัติ ทำไมสิ่งที่ดี ทำไมมันผิดหมดเลยละ...มันไม่ผิดระดับหนึ่งนะ คนเราต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย แต่เราอาศัยเพื่อปากเพื่อท้อง แต่เรามีมุ่งมั่น ต้องการศีล สมาธิ ปัญญา เรามีเป้าหมายที่ลึกซึ้งกว่า เรามีเป้าหมายที่ต้องการความสงบสงัด เรามีเป้าหมายที่จะหลีกเร้นกัน เพื่อรักษาดวงใจของแต่ละดวงใจ ถึงดวงใจมันพัฒนาขึ้นมาแล้วนะ อาหารการกินมันก็แค่เลี้ยงปาก มันมีความจำเป็นระดับหนึ่ง แต่ความจำเป็นที่มากกว่านั้น ความจำเป็นที่สูงกว่านั้น เราจะรักษาสิ่งนั้น วัดของเราเลยหลากหลาย ให้พัฒนาขึ้นมา ถึงไม่มีกฏตายตัว อยู่ที่ว่าคนจะพัฒนาได้มาก พัฒนาได้น้อย แล้วทำกัน เพื่อความดีของเรา...เข้าใจใหม่ ที่พูดกับเขาหรือไม่พูดกับเขา อยู่ที่ตรงนี้ใจ

ไม่ใช่ว่าคนมาก็ต้องรับหมดเลย รับหมดเลย เขาก็ไม่ได้พัฒนาของเขา เขาไม่เข้าใจว่าอะไรผิด อะไรถูก ก็เขาเคยทำ เขามีทฎฐิอย่างนี้ เราบอกต้องเป็นอย่างนั้น แล้วเราก็ตอบสนองเขา แต่จะตอบสนองเขา เมื่อวานถ้าเขามาคุยกับเรา เราก็จะบอกเขา บอกว่าที่มานี้เห็นด้วย รับได้ เพราะเจตนาบริสุทธิ์ เจตนาเขาดี เราก็รับไว้ แต่มันเป็นภาระ แต่ถ้าเรากำหนดพุทโธ กำหนดกลมหายใจมันจะดีขึ้น

แต่ที่เราห้ามไว้ก็เพราะพวกเรานี้แหละ พวกเรานี้ไม่ใช่อาชีพชาวไร่ชาวนา จะต้องไป แสวงหามาไปอะไรมา ใช้น้ำมันก็เป็นทาน แต่ถ้าเรามีตั้งใจแล้วเจตนาแล้ว เรากำหนดพุทธโศเลย น้ำมันก็เป็นสิ่งที่มันเป็นการภาวนา มันมีบุญมากกว่านี้ เราจะต้องการ บังคับ โดยโยมจะเข้าใจ หรือไม่เข้าใจก็แล้วแต่ ให้ทุกคนได้พัฒนา ให้จิตเข้าถึงหลักของธรรม

ธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเรา ศีล สมาธิ ปัญญา ในใจของเรา มันอยู่กับเราแต่ๆ เลยนะ แต่โดนกิเลส โคนอวิชชาปกคลุมไว้ แล้วเราก็จะไปเห็นผักเห็นหญ้าเป็นคุณประโยชน์ ทำเอาผักเอาหญ้ามาถวายวัดแล้วจะได้บุญ แล้วไอ้ที่หัวใจที่มันโดนอวิชชาปกคลุมไว้นะ ถ้ามัน เพิกออกมา อันนั้นนะยอดเพชรเลย ดาบเพชร ยอดคุณธรรมในใจของเราเลย เราไปมองข้ามมัน ได้อย่างไร เราไปมองแต่สิ่งวัตถุภายนอกมีคุณค่า แล้วสิ่งที่มีคุณค่าในใจของเรา เหยียบย่ำมัน แล้วไม่เข้าใจมัน แล้วเวลาไปทำบุญก็เข้าใจว่าสิ่งนั้นเป็นบุญ สิ่งที่เป็นวัตถุเป็นบุญ แล้วใจที่เป็น บุญ ใจที่เป็นกุศล แล้วใจที่พัฒนาขึ้นไปเป็นมรรค เป็นผล เป็นสมบัติของเราละ เราเอาไหม เรา ทำไหม

นี่เป็นอาจารย์เขา ถึงต้องสอนเขา บอกเขา อยู่ที่วิภูฏิกาวะ ไม่ใช่หลักตายตัว ทุกคนจะเป็น อย่างนั้นเสมอกัน เอ็งจะเห็นมองอย่างนั้นนะ ต้องเป็นอย่างนั้นๆ เห็นไหม อยู่ที่คน อยู่ที่การ พัฒนา อยู่ที่คุณงามความดี มันหลากหลาย มันในปัจจุบันนะ ไม่ใช่หลักตายตัว ต้องทำอย่างนั้น หลักตายตัวอย่างนั้นมันก็เหมือนเครื่องจักร เป็นวิทยาศาสตร์อยู่ดี ธรรมะนี่มันพลิกแพลง ตา สับปะรด เรามี ๒ ตา สับปะรดมีตารอบตัวนะ ธรรมก็เหมือนกัน มีตารอบตัว เป็นประโยชน์ ใดๆ จะใช้อย่างนั้น เอวัง